

TARTALOM

BEVEZETÉS	7
EGY DISZCIPLÍNA KIALAKULÁSA: A TUDÁSTERMELÉS SZÍNTEREI AZ EGYETEMTŐL A KLINIKÁIG	
AZ EMPIRIKUS PSZICHOLÓGIA MINT PROPEDEUTIKA	19
Intézmények és tananyag	21
Tematikus súlypontok az empirikus pszichológia oktatásában	28
Az elmebetegségek klasszifikációi	33
MEDICINA ÉS PSZICHOLÓGIA	37
Az orvosi oktatás struktúrája a 18–19. századfordulón	41
Az elmebetegségek szomatikus megközelítése	42
Szimptomák, diagnózisok és terápiák	47
Institucionalizáció és szocializáció	53
A tébolyda mint a klinikai oktatás színtere	57
A KÖNYVES TUDÁS REPREZENTÁCIÓI: „ÉRZELMI NYAVALYÁK” ÉS „ÉSZ-TÉBOLYODÁSOK” AZ ORVOSI DISSZERTÁCIÓKBAN	61
A disszertációírás gyakorlata	62
A temperamentumoktól a démonokig	65
A színlelt betegségtől a tetszhalálig	69
A hisztériától az öngyilkosságig	74
A TEST VAGY A LÉLEK BETEGSÉGE? ELMEBETEGSÉG-ÉRTELMEZÉSEK A PESTI EGYETEMI KLINIKÁN	79
A gondoskodás szinterei és a betegségleírás műfajai	81
A tünetek értelmezésének szempontjai	86
PSZICHOLÓGIAI ISMERETEK ÉS TUDÁSTRANSZFER: SZÍNTEREK, MÉDIUMOK ÉS KÖZVETÍTŐK	
FORDÍTÁS, KOMPILÁCIÓ, ADAPTÁCIÓ: A LÉLEKTUDOMÁNY MAGYARUL	97
Szerzői szándékok és a fordítás kihívásai	101
Test, lélek, életerő: elméletek és koncepciók	105
Fordítási stratégiák: honosítás, elidegenítés és körülírás	110
A TUDÁSKÖZVETÍTÉS STRATÉGIÁI AZ ORVOSI FELVILÁGOSÍTÓ IRODALOMBAN	118
Megelőzés, gyógyítás és racionalizálás: az „elmebéli nyavalyák” megközelítései	120
Halált hozó indulat? A tudásátadás és meggyőzés eszközei és társadalmi tétjei	126

„ELMEHÁBORÚ” ÉS „MAGA GYLKOSSÁGÁRA VALÓ INDULAT”: SAJTÓREPREZENTÁCIÓK	137
A tudományos ismeretekről a normaszegésig	139
Az öngyilkosság mint társadalmi probléma	147
A SZÓBELI TUDÁSÁTADÁS TEREI	153
A lélek természetéről	157
Az „erőszakos indulat” társadalmi kontextusai	163
INTÉZMÉNYEK ÉS TERÁPIÁK: A GONDOSKODÁS KORAI GYAKORLATAI	
ELMEBETEGÜGY A 18–19. SZÁZAD FORDULÓJÁN: NORMATÍV KERETEK	169
„Szegény boldogtalan szenvedők”: Empátia, filantrópia és az elmebetegkérdés elméleti megközelítései	171
A fegyelmezéstől a terápiáig: az ideális tébolyda koncepciói	179
Az épelméjűség ára? Az elmebetegek elhelyezésének és ellátásának gyakorlati problémái	190
A SZEGÉNYHÁZ-KÓRHÁZTÓL A „BOLONDOK TORNYÁIG”: AZ ELMEBETEGEKRE VALÓ GONDOSKODÁS SZÍNTEREI A HABSBURG MONARCHIÁBAN	195
Az intézmények belső világa	198
„Nevetnek, danolnak, ugranak, disputálnak, veszekednek”: a külső szemlélők benyomásai	205
„AZ EMBERI TÁRSASÁGBÚL KI-ZÁRVA, EL-REJTVE AVAGY BÉ-ZÁRVA”: ELMEBETEGEK A MAGYARORSZÁGI KÓRHÁZAKBAN	209
Célok, tervek és gyakorlatok a pesti Rókus kórházban	210
Az irgalmasrend szerepe a magyarországi elmebeteg-ellátás intézményesítésében	215
Elmebeteg katonák ellátása a pesti invalidusház betegszobáiban	231
A NÉPI GYÓGYÁSZATTÓL A „HIVATALOS” ORVOSLÁSIG: AZ ELMEBETEGSÉGEK GYÓGYMÓDJAI	237
„Mágikus” és „racionális” eljárások	238
A gyógyítás „hivatalos” gyakorlatai	247
ÖSSZEZÉS	253
BIBLIOGRÁFIA	259
NÉVMUTATÓ	339